

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkari'nin Şemdinli ilçesindeki Asri Mezarlığı, önceki dönem kayyım belediye yönetimi tarafından büyük bir tahribata uğratıldığı iddia edilmektedir. Mezarlık alanında gerçekleştirilen kazı çalışmaları sonucu mezarlar tahrip edilmiş ve kemikler toplanmıştır. Ancak bu kemiklerin nereye götürüldüğü konusunda kamuoyuna herhangi bir bilgi verilmemiştir. Bu durum hem insan hakları açısından ciddi bir ihlal teşkil etmektedir.

Mezarlığın kazılması ve tahrip edilmesi ile ilgili nedenler ve amaçlar hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Kayyım yönetimi döneminde, mezarlık alanında ruhsatsız yapılar inşa edilmiş ve bu yapılar, aynı gerekçe ile yıkılmıştır. Ayrıca, kayyım yönetiminin, bu tahribatın ardından mezarlık alanında dükkân açtığı iddia edilmektedir. Mevcut belediye yönetiminin ise bu dükkânı yıkarak daha geniş bir alanda inşaat çalışmaları yaptığı öne sürülmektedir.

Uzun zaman önce mezarlığın çevresine bir duvar örmüş, ancak bazı mezarların bu duvarın dışında kaldığı gözlemlenmiştir. Bu durum, mezarlık alanının yeterince korunmadığını ve mezarlara yeterince saygı gösterilmediğini göstermektedir. Mezarların tamamının etrafına yeniden bir duvar örülmesi ve mevcut çalışmanın ivedilikle durdurulması gerekmektedir.

Şemdinli Asri Mezarlığı gibi kutsal ve manevi değeri yüksek alanların tahrip edilmesi, sadece geçmişe saygısızlık değil, aynı zamanda toplumsal hafızanın silinmesine yönelik bir girişimdir. Bu bağlamda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın acilen devreye girmesi ve mezarlıkta yapılan çalışmaları denetlemesi gerekmektedir. Bakanlık, doğal varlıkların korunması, hukuksuz yapılaşmaların önlenmesi ve tarihi, kültürel ve manevi değerlere saygı gösterilmesi konularında temel sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlüdür.

Bu bağlamda;

1. Şemdinli Asri Mezarlığı'nda gerçekleştirilen kazı çalışmalarında tahrip edilen mezarlar ve toplanan kemiklerin akıbeti hakkında Bakanlık olarak herhangi bir bilgiye sahip misiniz? Kemiklerin nereye götürüldüğü ve korunup korunmadığı konusunda bilginiz var mıdır?
2. Mezarlık alanında yapılan kazı çalışmalarının gerekçesi nedir? Bu kazıların hangi amaçla yapıldığına dair Bakanlık olarak resmi bir açıklamanız var mıdır?
3. Kayyım yönetimi döneminde inşa edilen ruhsatsız yapıların yıkılması ile ilgili olarak Bakanlık olarak denetim ve kontrol sağlandı mı? Yapıların yıkılma süreci hakkında Bakanlığın bilgisi ve denetimi söz konusu olmuş mudur?
4. Mevcut belediye yönetiminin mezarlık alanında gerçekleştirdiği yeni inşaat çalışmalarıyla ilgili Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu inşaatların hukuka uygun olup olmadığını denetlemek için Bakanlık olarak herhangi bir adım atıldı mı?
5. Mezarlığın çevresine uzun zaman önce örülen duvarın eksiklikleri ve bazı mezarların bu duvarın dışında kalması hakkında Bakanlık olarak bir denetim veya müdahale yapılmış mıdır? Duvarın yeniden inşa edilmesi konusunda bir planlamanız olacak mıdır?
6. Şemdinli Asri Mezarlığı gibi manevi ve kültürel değeri yüksek alanların korunması ile ilgili Bakanlığınızca ne tür önlemler alınacaktır? Bu tür alanlarda tahribat yaşanmasını önlemek için hangi düzenlemeler yapılacaktır?
7. Mezarlıkta yapılan tahribat ve inşaat çalışmaları hakkında herhangi bir soruşturma veya kovuşturma başlatılacak mıdır?
8. Bakanlığınızın, mezarlık tahribatı ve ruhsatsız yapılaşmalar konusundaki yasal ve idari sorumlulukları nelerdir? Bu tür ihlallerin önüne geçmek için hangi yasal ve idari düzenlemeler yapılacaktır?